

Elektronsko nasilje

UVOD

- Od kad postoji čovečanstvo postoji nasilje pa i vršnjačko nasilje
- Nasilje se odnosi na one postupke i ponašanja prema drugome kojima **namerno želimo nekoga da ponizimo, uvredimo, postidimo, zaplašimo ili povredimo**
- Najočigledniji oblik je **fizičko nasilje**, ali prepoznavamo i **psihičko/emocionalno nasilje, socijalno, seksualno i elektronsko nasilje**
- Kada se nasilje često ponavlja jednoj osobi, onda kažemo da je to zlostavljanje

ŠTA JE ELEKTRONSKO NASILJE?

- Pod elektronskim nasiljem podrazumevamo sve slučajeve u kojima neko koristi elektronske uređaje (mobilni telefon, tablet, računar, kameru,..) i internet da bi nekoga namerno uplašio, uvredio, ponizio ili ga na neki drugi način povredio.

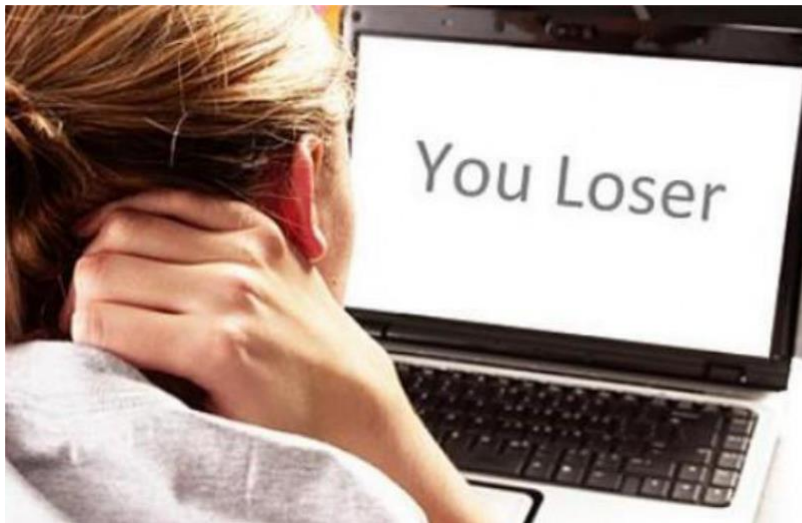
Najčešće podrazumeva tekstualne ili video poruke, fotografije i pozive kojima se druga osoba uznemirava, uhodi, vređa, provocira, pretili i sl.

CYBERBULLYING

Sa pojavom interneta, a pre svega sa pojavom i razvojem društvenih mreža, pojavljuje se i pojam **vršnjačkog elektronskog nasilja** (cyberbullying).

Najčešće je prisutno kod mladih između 10 i 19 godina, a donja granica u godinama se sve više spušta!

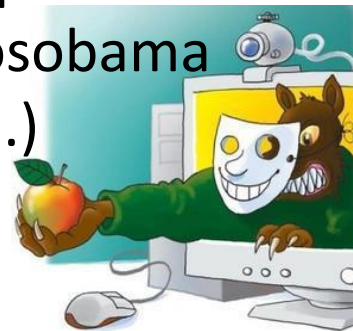
CYBERBULLYING

Dešava kada maloletno lice:

- Šalje uznemiravajuće poruke mobilnim telefonom, e-mailom ili na četu
- Ukrade ili promeni lozinku za e-mail ili nadimak (nick) na četu
- Objavi privatne podatke ili neistine na četu, blogu ili Internet stranici
- Šalje uznemiravajuće slike putem e-maila ili MMS poruka na mobilnom telefonu
- Postavlja internet ankete o žrtvi
- Šalje viruse na e-mail ili mobilni telefon
- Šalje pornografiju ili neželjenu poštu na e-mail ili mobilni telefon
- Lažno se predstavlja kao druga osoba ili kao dete.

NEKI REZULTATI ISTRAŽIVANJA:

- **95%** nasilja na internetu spada u **vršnjačko nasilje (cyber bullying)**
- **digitalno nasilje doživelo je 66% učenika**
- **30% učenika je čulo ili videlo da njihovi vršnjaci trpe digitalno nasilje**
- **84% učenika je sebe izložilo nekom od rizika na internetu** (komunikacija sa nepoznatim osobama, prihvatanje zahteva za prijateljstvo od nepoznatih osoba, davanje ličnih podataka nepoznatim osobama, pristali su da se susretnu sa osobama koje su upoznali preko interneta/društvenih mreža...)

DILEME...

Digitalno nasilje se dešava u virtuelnom svetu i zbog toga je manje opasno od klasičnog nasilja koje se dešava u realnom svetu.

DA - u virtuelnom svetu nije moguće fizički povrediti ili ugroziti drugu osobu.

NE - dok klasično nasilje prestaje kada se udaljimo od osobe koja se nasilno ponaša, digitalno nasilje može da se odvija i kada isključimo računar, telefon,.. Posledice trpljenja digitalnog nasilja su različite, a u nekim slučajevima mogu da budu veoma ozbiljne! Psihičko zdravlje, samopoštovanje i samopouzdanje pojedinca može biti i trajno ugroženo!

**“Priča o Amandi
Tod” link:**

<https://www.youtube.com/watch?v=ej7afkypUsc>

DILEME...

Mladi koji su nasilni na internetu, obično nisu nasilni u direktnoj komunikaciji.

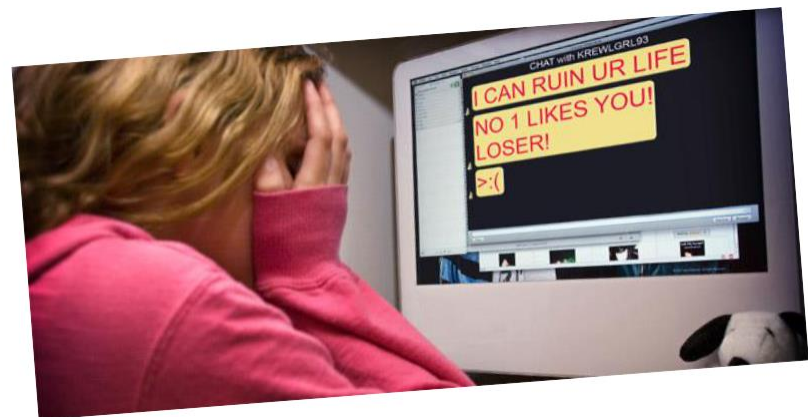
DA - digitalno nasilje, upravo zbog mogućnosti da se ostane anonimno, pogoduje mladima koji bi želeli da povrede druge, ali se uzdržavaju od klasičnog nasilja.

NE - rezultati istraživanja pokazuju da su mladi skloni digitalnom nasilju također skloni i klasičnim oblicima nasilja i da je u osnovi obe vrste nasilja isti motiv - namera da se druga osoba povredi, ponizi, i sl.

“Tagovana”

link:

<https://www.youtube.com/watch?v=f4rNvDaYDrc>

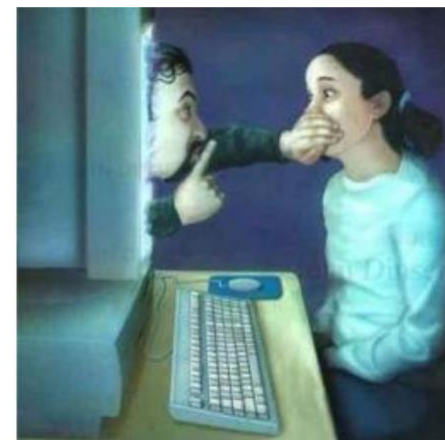
DILEME...

Kada je reč o internetu i digitalnim tehnologijama, deca i mladi, nemaju šta da nauče od odraslih.

DA - 63% učenika iz Srbije, uzrasta od 12 do 18 godina, smatra da su njihovi roditelji manje od njih vešti u korišćenju računara i interneta.

NE - roditelji, čak i oni koji nisu digitalno vešti, imaju čemu da nauče svoju decu i kada je reč o digitalnoj komunikaciji. Sva pravila koja važe u komunikaciji "licem u lice" važe i za digitalnu komunikaciju!

**DECA MOŽDA ZNAJU VIŠE O INTERNETU,
ALI RODITELJI/ODRASLI ZNAJU VIŠE O
ŽIVOTU I MOGU VAM POMOĆI DA SE
ZAŠTITITE KADA STE UGROŽENI!**

DILEME...

Digitalno nasilje se uglavnom dešava van škole pa zato nije zadatak škole da se bavi rešavanjem problema u vezi sa digitalnim nasiljem.

DA - digitalno nasilje se može odvijati na bilo kom mestu i nije povezano isključivo sa školskim okruženjem.

NE - i kada se to nasilje dešava van školskog okruženja, odnosi koji se naruše tokom digitalne komunikacije odražavaju se i na odnose u školi, nesporazumi se produbljuju, umnožavaju i često uključuju i decu koja nisu bila uključena u digitalno nasilje.

Na sajtu Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja možete naći [priručnik Digitalno nasilje](#) - prevencija i reagovanje.

ŠTA DA RADIM AKO DOŽIVIM ELEKTRONSKO NASLJE?

- **Promisli** pre nego što bilo šta preduzmeš.
- Ne dozvoli sebi da kažeš ili uradiš nešto zbog čega ćeš se kasnije kajati.
- **Ne odgovaraj na uznemirujuće i preteće poruke.**
- **Sačuvaj dokaze uznemiravanja.** Ne briši poruke pre nego što ih sačuvaš.
- **Onemogući osobi koja te uznemirava da ponovo stupi u kontakt s tobom.** Blokiraj sadržaj, stranu na društvenoj mreži, grupu, nalog ili sajt ili nalog osobe koja te uznemirava.
- **Podeli negativno iskustvo** sa osobom u koju imaš poverenja (prijatelji ili odrasle osobe - roditelji, članovi porodice, odeljenjski starešina, nastavnici, pedagog, psiholog,..)
- **Ne krivi sebe zbog toga što ti se dogodilo.**

ŠTA DA RADIM AKO PRISUSTVUJEM ELEKTRONSKOM NASILJU?

- **Nemoj ostati "skrštenih ruku". POKAŽI SOLIDARNOST I ODGOVORNOST.**
  - **Nemoj se uključivati u nasilje i raspirivati loša osećanja.**
  - **PODRŽI osobu koja trpi nasilje:** pomoz joj da preduzme adekvatne tehničke mere zaštite, podrži je da nasilje prijavi ili se obrati za pomoć, saslušaj je.
  - **Obrati se za pomoć odraslima.**
  - **Prijavi digitalno nasilje ustanovama koje su za to nadležne.**
-

KOME DA SE OBRATIM, KOME DA PRIJAVIM NASILJE?

- **Svaki oblik nasilja, pa i digitalno, prijavljuje se u školi** (odeljenjski starešina, nastavnici, pedagog, psiholog,..)
- **SOS aplikacija na Fejsbuk stranici Biraj reči, hejt spreči**
- **Net patrola** za prijavu nelegalnih i štetnih sadržaja na internetu (prijava@netpatrola.rs)
- **SOS telefon Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja** (0800 200 201)
- **Odeljenje za borbu protiv visokotehnološkog kriminala MUP Republike Srbije** (childprotection@mup.gov.rs)
- **Sve socijalne mreže svojim korisnicima pružaju mogućnost prijavljivanja nasilja koje se desilo na mreži**

JOŠ KORISNIH INFORMACIJA:

- kliknibezbedno.rs
- surfujbezbedno.com
- microsoftsrb.rs/obrazovanje/pil/sigurnost
- pametanklik.rs
- cyberbullying.org i mnogi drugi...

HVALA NA PAŽNJI!